

Kuressaare Gümnaasiumi valikaine

Kodulugu

5. klass - 35 tundi

1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Koduloo õpetus taotleb, et õpilane:

- tunneb ja väärtustab oma kodukohta ajalugu ja kultuuriväärtusi;
- tunneb kohalikke looduslikke vaatamisväärsusi, matkaradu;
- väärtustab oma kodukohta ja selle eripära: keelt, kombestikku, omakultuuri;
- väärtustab oma kodupaika ja selle tundmist;
- tunneb kohalikke kultuuritraditsioone (käsitöö, rahvarõivad; külakultuur, laulu- ja tantsupeod);
- oskab hankida koduloolist teavet eri allikatest (sh turismiinfo),
- oskab tutvustada kodukohta vaatamisväärsusi külalistele.

1.2. Õppeaine kirjeldus

Koduloo õpetuse kavandamine ja korraldamine lähtub järgmistest põhimõtetest:

- 1) kodulugu on õppeaine, mis toetab rahvusliku ja piirkondliku identiteedi kujunemist, rahvuskultuuri säilimist ja kestmist;
- 2) kodulugu käsitleb integreeritult kodukohta loodus-, kultuuri-, hariduskeskkonda ning selle toimimist ajaloolises kujunemises

1.3. Õppesisu ja -tegevus

1.3.1. Õpitulemus 5. klassi lõpuks

Õpilane:

- tunneb ja väärtustab oma kodukohta ajalugu ja kultuuriväärtusi;
- tunneb kohalikke looduslikke vaatamisväärsusi, matkaradu;
- tunneb kohalikku murret, teab selle keelelisi erisusi;
- väärtustab oma kodukohta ja selle eripära: keelt, kombestikku, omakultuuri;
- väärtustab oma kodupaika ja selle tundmist;
- tunneb huvi oma paikkonna kultuuri vastu;
- tunneb kohalikke kultuuritraditsioone (käsitöö, rahvarõivad; külakultuur, laulu- ja tantsupeod);
- oskab hankida koduloolist teavet eri allikatest (sh turismiinfo);
- oskab tutvustada kodukohta vaatamisväärsusi külalistele.

1.3.2. Teemad

1. Muinasaegne Saaremaa

- 1.1. Saaremaa asutamine, Asva ja Ridala pronksiaegsed asulakohad
- 1.2. Muinaseestlaste uskumused (usuund), Kaali meteoriidikraater
- 1.3. Saaremaa maalinnad
- 1.4. Saarlased ja viikingid

2. Keskaegne Saaremaa

- 2.1. Kivikirikud ja linnused Saare maakonnas
- 2.2. Elu keskaegses linnas. Hansalinn
- 2.3. Koolihariduse algus eestimaal
- 2.4. Tartu ülikooli asutamine. Esimesed eestlased Tartu Ülikoolis

3. Varauusaeg Saaremaal

- 3.1. Maasi ordulinnus
- 3.2. Koguva küla, kirikud ja mõisad

4. 19. Sajand ja 20. Sajandi algus Saaremaal
 - 4.1. Muistendid ja rahvuseepose tegevusaeg (Kalevipoeg ja Suur Tõll)
 - 4.2. Saaremaa rahvarõivad ja rahvustoidud
 - 4.3. Mihkli talumuuseum
 - 4.4. Saaremaa mõisad
 - 4.5. Kuressaare kuursaal
 - 4.6. Kaarma kihelkonnakool ja seminar
 - 4.7. Nimekaid saarlasi 19-20 sajandi vahetusest (Ärkamisaeg)
5. Eesti Vabariik 1918-1940
 - 5.1. Eesti lipu lugu
 - 5.2. Kuulsad saarlased Vabadussõjas
 - 5.3. Kultuurielu Eesti Vabariigi ajal. Näited Saaremaalt
6. Teine Maailmasõda
 - 6.1. Küüditamine Saaremaal, mälestuste kogumine ja esitlemine
 - 6.2. Metsavendlus
7. Nõukogude aeg
 - 7.1. Nõukogude armee Saaremaal
 - 7.2. Kolhoolid ja sovhoosid
 - 7.3. Vaimuelu Nõukogude võimu ajal
8. Taasiseseisvumine
 - 8.1. Laulev revolutsioon
 - 8.2. Saaremaa areng taasiseseisvunud Eestis

1.3.3. Lõiming

Ajalugu

Kodulooõpetus tugineb koduloolisele ainestikule ning Eesti ajaloole.

Eesti keel ja kirjandus

- Rahvaluule: kohalikud muistendid, vanasõnad, mõistatused; rahvalaulud ja rahvajutud; laulu- ja tantsumängud. Suure Tõllu lood
- Kohalikku päritolu kirjanikud, nende kodukohaga seotud või sellest inspireeritud teosed. Õppekäigud kirjanike sünnikohtadesse, nende elu ja loomingut esitlevatesse muuseumidesse.
- Vanad kooliraamatud.

Loodus

- Piirkonna/maakonna tähtsamad loodusvarad. Tuntumad jõed ja järved. Muld, muistsed põllud ja nende tekkimine. Rahvakalender ja loodus, talurahva tööd ja tegemised.
- Tuntumad looduslikud vaatamisväärsused, muinasusundid sh hiied, vanad mõisapargid, nende liigirikkus. Matkarajad.

Kunst ja käsitööõpetus

- Erinevate ajastute riietus ja toit. Rahvariided. Taimedega värvimine

Muusika

- Rahvalaulud. Isamaalised laulud. Rahvalikud laulud.

Kehaline kasvatus

- Rahvatantsud, rahvamängud

1.3.4. Läbivad teemad.

Saarlus

- Saaremaa maalinnad
- Muinassaarlaste uskumused
- Viikingid ja saarlased
- Saaremaa kirikud
- Saaremaa mõisad
- Saaremaa kuulsad meresõitjad
- Küüditamine Saaremaal
- Metsavennad Saaremaal
- Saaremaa ajaloolised vaatamisväärsused
- Saaremaa talumuuseumid

Keskkond ja jätkusuutlik areng käsitlemine keskendub peamiselt koduümbruse keskkonnaprobleemide käsitlemisele.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi.

Kultuuriline identiteet kujundab positiivseid hoiakuid erinevate ajalooetappide suhtes, õpitakse hindama kultuurilist mitmekesisust.

Teabekeskond – infootsing Internetist, teabekirjandusest.

Tehnoloogia ja innovatsioon põhineb eelkõige kooli ja õppetööga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides.

Väärtused ja kõlblus käsitlemisega teadvustatakse ja mõtestatakse kõlbelisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbeliste normide taustal. Õpilase mõttestarendustesse tuleks suhtuda paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamus.

1.3.5. Õppetegevus

5. klassi kodulooõpetuses on soovitatav kasutada õpilase aktiivse tegutsemise keskset, mängulist ning arutelu- ja lugudepõhist käsitlust, millega ei taotleta tervikliku ajaloopildi loomist, vaid äratatakse huvi koduloo vastu. Õppesisu tugineb õpilast vahetult ümbritsevatele allikatele, koduloolisele ainestikule ning Eesti ajaloole. Kasutatakse erinevaid ajalooallikaid ning minevikust jutustavaid pilte ja lugusid, toetudes varasematele teadmistele.

Õppes tutvuvad õpilased koduloo põhimõistetega ning omandavad mitmesuguseid oskusi: küsimuste esitamine ja neile vastamine, informatsiooni hankimine, suuline ja kirjalik eneseväljendus, koostööoskus ja kujutlusvõime, funktsionaalne kirjaoskus. Õpitakse kasutama aja mõistega seonduvaid sõnu ja fraase; tutvutakse erinevate infoallikatega; kasutatakse ajalooalast sõnavara. Arutletakse mineviku erinevate esituste ja tõlgenduste üle, millega õpilane kokku puutub. Võimaluse korral tehakse õppekäike ning muuseumitunde, kutsutakse tundi külalisi.

1.3.6. Hindamine

Koduloos kasutatakse kujundava (õpilast toetava) hindamise põhimõtteid. Koduloo hinne on Kokkuvõttev hinnang II ja IV veerandi lõppedes - arvestatud/mittearvestatud (A/MA). Koduloos tehtud töid võib hinnata ka viiepallisüsteemis. Hinne kantakse koos vastava selgitusega ajaloo päevikusse ekoolis.